

SABIEDRĪBĀ

FONDU AKTUALITĀTES

◆ **Uzņēmumus, kuri izstrādājuši inovatīvus produktus vai pakalpojumus un vēlas attīstīt savu uzņēmējdarbību, aicina pieteikties uzņemšanai 14 Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras (LIAA) biznesa inkubatoros.** Pieteikumus pirmsinkubācijas (PINK) un inkubācijas (INK) programmās var iesniegt līdz 20. septembrim.

Biznesa inkubatoru programma turpināsies līdz 2023. gada beigām, un šī ir pēdējā lielā uzņemšana.

PINK programma piemērota jaunajiem uzņēmējiem, kuri vēl ir tikai ceļā uz savu produktu vai pakalpojumu, bet INK programmā aicināti pieteikties tie uzņēmumi, kuri jau izstrādājuši savus produktus vai pakalpojumus un uzsākuši saimniecisko darbību.

Biznesa inkubatori piedāvā ne vien bezmaksas mācības, mentoru konsultācijas un koprades telpas, bet arī grantus līdz 50% no attiecināmajām izmaksām dažādu pakalpojumu apmaksai un ražošanas iekārtu iegādei. Izejmateriālu iegādei uzņēmumi var piesaistīt 30% līdzfinansējumu no attiecināmajām izmaksām. Neatmaksājami granti uzņēmumiem ir pieejami jau no uzņemšanas inkubatorā.

Inkubācijas programma paredzēta uzņēmumiem, kas reģistrēti Latvijas Republikas komercreģistrā ne ilgāk par 3 gadiem. Vairāk informācijas — LIAA mājaslapā.

◆ **Atbalstu ienākumu stabilizēšanai varēs saņemt Covid-19 lauksaimnieki** cūkopības sektorā, ja ražotāju

kopējie ieņēmumi nozarē 2020. gadā no aprīļa līdz jūnijam bija par pieciem vai vairāk procentiem zemāki nekā attiecīgajā laikposmā 2019. gadā.

Lielopu audzēšanas sektoram paredzēts atbalsts ienākumu stabilizēšanai arī par 2020. gada laika posmu no jūlija līdz septembrim, ja lauksaimnieku ieņēmumu samazinājums būs sasniedzis piecus procentus vai vairāk, salīdzinot ar tādu pašu laika posmu vidēji iepriekšējos trijos gados.

Uzņēmumi iesniegumu atbalstam par krājumu izmaksu pieaugumu vai apgrozījumu samazinājumu jūlijā, augustā un septembrī var iesniegt līdz 2020. gada 30. oktobrim.

Informācijas avots — Zemkopības ministrijas mājaslapa.

◆ **Covid-19 krīzes skartās atzītās mežsaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības varēs saņemt valsts atbalstu** tiešo dotāciju veidā administratīvo izdevumu segšanai, lai nodrošinātu meža apsaimniekošanas pakalpojumu sniegšanas kapacitāti. Kopējā atbalsta summa — 114 tūkstošu eiro.

Informācijas avots — Zemkopības ministrijas mājaslapa.

◆ **Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra izsludina trešo Eiropas Savienības jaunatnes programmu Erasmus+: Jaunatne darbībā un Eiropas Solidaritātes korpusa projektu konkursu.** Pieteikumi jāiesniedz līdz 1.

oktobrim. Vairāk informācijas — Izglītības un zinātnes ministrijas mājaslapā.

◆ Šogad Aktīvo iedzīvotāju fondā pilsoniskās sabiedrības organizācijas — biedrības un nodibinājumi — varēs vēl iesniegt projektus Kapacitātes un Informatīvās kampaņas projektu konkursos. Abus konkursus plānots izsludināt septembrī.

Kapacitātes projekti būs vērsti uz organizāciju, neregistrētu pilsoniskās sabiedrības grupu un pilsoniski aktīvu cilvēku atbalstīšanu, sadarbību veidošanu un tīklošanu, kā arī organizāciju finanšu ilgtspējas attīstību. Šos projektus varēs iesniegt pilsoniskās sabiedrības organizācijas, kuras darbojas vismaz gadu. Vienam projektam pieejamais finansējums būs no 6000 eiro līdz 20000 eiro, un projektu īstenot varēs no 6 līdz 24 mēnešiem.

Informatīvās kampaņas projektu konkursa mērķis būs izvēlēties vienu pilsoniskās sabiedrības organizāciju, kas īsteno plašu informatīvu kampaņu sabiedrības izpratnes palielināšanai par demokrātiju, to veidojošiem procesiem un iedzīvotāju lomu tajos. Kampaņas īstenošanai pieejamais finansējums ir no 50 000 līdz 70 000 eiro, un tās ilgums būs 1 — 1,5 gadi.

Sīkāka informācija un konkursu nolikumi tiks publicēta AIF mājaslapas sadaļā *Projektu konkursi*.

Kurzemes plānošanas reģiona Uzņēmējdarbības centra informāciju sagatavoja **DAINA MARCINKUS**

Pasaulē noturīga trauksme par psihi veselību

ILUSTRĀTĪVS FOTO

IEVA VILMANE

Vakar, Pasaules pašnāvību novēršanas dienā, Eiropas Savienības statistikas birojs *Eurostat* atgādināja par tā rīcībā esošiem datiem.

Eurostat dati par eiropiešu nāves iemesliem atspoguļo situāciju 2016. gadā, tajos — arī šodienas tendences. Toreiz saskaitīja: 1% iedzīvotāju nomira tāpēc, ka viņi apzināti darīja sev pāri. Trauksmi rada fakts, ka vīrieši bija 77% no visiem pašnāvniekiem.

Visvairāk pašnāvnieku reģistrēja Lietuvas vidienē un rietumos (28 gadījumi uz 100 000 iedzīvotāju), Valonijā Beļģijā (25), Dienvidu Lielajā līdzenumā Ungārijā (23), Slovēnijā (20), Latvijā (18), Igaunijā un Ungārijā (17). Visretāk suicīdi notiek Kiprā, Grieķijā, Maltā, Itālijā un Slovākijā (3).

Pasaules Veselības organizācija ziņo: Eiropā ik gadu pēc paša izvēles mirst gandrīz 50 000 cilvēku, pasaulē — aptuveni 800 000. Katra nāve dziļi iespaido vismaz sešus cilvēkus. Mediķi rēķina, ka uz vienu letālu mēģinājumu ir 20 neveiksmīgu. Pasaulē pašnāvība ir 14. biežākais nāves iemesls, toties jaunu cilvēku vidū — 2. Pētnieki satraucas, ka materiāli vislabāk nodrošinātākā paaudze cilvēces vēsturē jūtas tik nelaimīga.

Pašnāvību var uzlūkot divējādi. Ekonomiskā griezumā katrs pārgrī miris iedzīvotājs rada valstij zaudējumus (ir iztērēta kolektīva nauda cilvēka izglītošanā, veselības aprūpei, drošībai, sociālajai palīdzībai u.tml., taču viņš plānotā apjomā nav samaksājis nodokļus un nodevas).

Šobrīd populāri pašnāvību uztvert par sabiedrības garīgās veselības indikatoru. Tas brīdinoši mirgo visās kopienās un grupās neatkarīgi no finansiālās labklājības, rases, izglītības līmeņa, dzīvesvietas,

seksuālās orientācijas, vecuma u.c. kritērijiem.

Valdības un starptautiskas organizācijas pēta pašnāvību statistiku, konsultējas ar psihiskās veselības speciālistiem, lai izstrādātu starptautiskas un nacionālas vadlīnijas mentālās veselības uzlabošanai. Ir centieni nodrošināt visaptverošus garīgās veselības un sociālās aprūpes pakalpojumus, izstrādāt profilakses programmas, pētīt garīgās veselības jautājumus.

Pūlas arī Latvijā, taču statistika rāda neievērojamu progresu. Šogad mūsu valstī pašnāvību izdarīja 70 cilvēku. Slimību profilakses un kontroles centrs prognozē: šis nāves iemesls noturēsies tādā pašā līmenī kā iepriekšējos gados. Izmaiņas redzamas ilgākā periodā — 2009. gadā Latvijā bija 30 pašnāvības uz 100 000 iedzīvotājiem.

Preventīvajam darbam būs lielāka atdeve tad, kad mainīsies sabiedrības izpratne, — publiski paudis Rīgas Stradiņa universitātes prodekāns Toms Pulmanis. Ir jāpaver, ka pašnāvnieciskas domas ir slimība, nevis cilvēka iedomas, untums vai egoisma izpausme. T. Pulmaņa ieskatā gan jāstrādā ar pašnāvības riskiem pakļautiem cilvēkiem, gan jāmazina sabiedrībā iesakņojušies aizspriedumi pret palīdzības meklēšanu psihiski saspīlēta laikā.

Latvijā pašnāvību visbiežāk izdara tie, kam ilgstoši neatpazīta neārstēta depresija. Liels risks arī tiem, kam samežģījušās attiecības ģimenē un darba kolektīvā. Populārāko cēloņu vidū arī seksuāla un emocionāla vardarbība. ▣

ZIŅU VĀRDNĪCA

IEVA VILMANE

Portāls *LV.lv*, 10. septembris: "Lai saglabātu Latvijai tipiskas unikālās dabas un kultūrvēsturiskās ainavas, kas veido priekšnoteikumus iedzīvotāju dzīves vides kvalitātei, tiek izstrādāta ainavu politika."

Kultūrvēsturiska ainava — dabasskats, kas ilustrē sabiedrības attīstību. Ainavas elementi atspoguļo tradīcijas, kā arī vēsturiskus vai literatūrā un mākslā attēlotus notikumus un personāžus. Piemēri: Abavas senleja, Lielupes augštece, Kārļa Ulmaņa dzimto māju *Pikšas* apkārtnē.

Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra, 10. septembris: "Šī brīža situācijai ir pielāgoti LIAA administrēti valsts atbalsta instrumenti, piemēram, paplašinātas iespējas uzņēmumu digitalizācijai

un jaunu eksporta tirgu apgušanai."

Digitalizācija — pāreja uz digitālu iekārtu izmantošanu. Latvijā vien puse uzņēmumu ieviesuši pamata risinājumus, savukārt pārējie iztiek bez mūsdienu tehnoloģijām — pērn noskaidroja LIAA. Mākon dati, blokķēdes, datu vizualizācija, digitālās vides drošības sistēma un citi termini vairumam Latvijas uzņēmēju ir neizprotami svešvārdi. Digitalizāciju kavē naudas, zināšanu un speciālistu trūkums.

Valsts Kontrole, 9. septembris: "Noslēdzoties Covid-19 krīzes pārvarēšanai nepieciešamo individuālo aizsardzības un dezinfekcijas līdzekļu iegādes pārbaudēm veselības, aizsardzības un iekšlietu resoros, Ministru prezidentam Krišjānim Kariņam nosūtīta valsts kontrolīeres Elitas Krūmiņas parakstīta vēstule,

kurā sniegti priekšlikumi rīcības uzlabošanai."

Resors — valsts pārvaldes nozare; iestāžu sistēma vai iestāde, kas šo nozari pārziņa, arī — tās darbības joma.

Latvijas Banka: "25. septembrī notiks gadskārtējā tautsaimniecības konference *Nauda un sabiedrības drošība*. Starptautiskajā pasākumā paredzētas divas paneldiskusijas — *Maksājumu sistēmas: izaicinājumi ērti pieejamu zibeņīgu maksājumu laikmetā* un *Cita rītdiena — digitāla nauda digitālos maciņos*."

Paneldiskusija — plašai auditorijai piemērots diskusijas veids, kas sākas ar pāris kompetentu speciālistu domu apmaiņu par iepriekš zināmu tēmu. Pārējie dalībnieki vieudokli pauž pēc tam, kad izteikušies eksperti. Diskusijas noslēgumā vadītājs rezumē runāto. ▣